

چاكسازى، ئىسلاخ، رىفورم، تازە كۆرۈنەتە Reform, Aktualisierung, Update

ئەمسال چل سال بەسەر بزوتتەنەۋەى چاكسازىدا تىدەپەپىت، كە لە سالى 1968 لە سەر دەستى خويىندكاران و قوتابيان و پروناكبيران و كرىكاراندا لە فەرەنسادا سەرى ھەلدا و زۆرىك لە وولاتانى جىھانى گرتەۋە.

لە وولاتى فەرەنسا داۋاي پتر ئازادى تاك، دروشمى سەرەكى ئەو بزوتتەنەۋەى بوو. رىفورم لە پىناو پزگار بوون لە لە كۆت و بەندى كۆمەلەيەتى و سىياسى و ئابوورى باو، دژى دى گۆلېزم و كۆنەرفاتىقى فەرەنسى بوو.

چاكسازى ۋە لىمەدانەۋەى كى جدى داخوازىيەكان و پىداۋىستىيەكانى تاك و كۆمەلگايە. ئەگەر كۆمەلگا ئاسوودە و ئارام نەبىت ئەۋا گرەنتى ھەمىشەيش بۇ ئاسوودەيى و ئارامى تاكەكان نىيە لە ھەر پلە و پاىيەكى كۆمەلەيەتەشدا بن. ئازادى تاك و ئازادى كۆمەلگا دوو ئاراستەى دژ بە يەكيان نىيە بەلكو تەۋاكەرى يەكتىرىن و پەيوەندىيەكى راستەۋانەيان ھەيە و ياسا و دەستورىكى مەدەنى (سىكۆلار) و دىموكراسى رىكيان دەخات.

لەگەل رۆيشتىنى كات و چەرخدا پىداۋىستىيەكان و داخوازىيەكانى مرقىش لە گۆراندایە و ھەلومەرجى تازە داۋاي سىستىمى تازە دەكات بۇ چارەسەرى ئەۋا پرسە. كاركردن بە پىرۆزى واتە چەق بەستى كۆمەلگا لە دۇخىكدا و دژەۋەستانەۋەى رىفورم و چاكسازى، دوواترىش بە جىمانى كۆمەلگا.

لە سالى 2008 دا كاتىك مامۆستايان و شارەزايانى بوارى پەرۋەردە و فىركردن لە شارى لاپتسىكى ئەلمانىا ھەلدەستن بە پىشنىياركردن و پىادەكردى پىرۆزەيەكى پەرۋەردەى نوئى لە سەرچەم باخچەكانى منداندا لە ژىر ناۋى (پلانى نوئى فىركردن، ئامانچ لىرەدا ۋە لىمەدانەۋەى كۆمەلگى كىشەۋ پىداۋىستى و ھەلومەرجى تازەيە. دابىنكردى چارەسەر و مسۆگەر كىرەنتى. ئەم پىرۆزەيە پىكدىت لە كۆمەلگى رىسا و ياساى نوئى كە جى رىسا و ياساكانى پىشۋوتەر دەگرىتەۋە كارى پىدەكرىت و ھەۋلى سەرەكەۋەتى بۇ دەرىت.

سالى 2004 لە شانشىنى مەغرىبى عەرەبى كە ياساى نوئى بارى كەسىتى بىرارى لەسەر درا، ۋە لىمى كۆمەلگى كەموكوورى و كىشە و ناعەدالەتى پەيوەند بە بوارى خىزان، ھاوسەرگىرى، و مىرات، مندال و تەلاق دراىەۋە، كە پىشتر ئەمانە پىرۆز بوون و قابىلى پرسىار و گۆران نەبوون. ئەم گۆرانا جىدەستى رەنجى بى و وچان و ماندوونەناسى بزوتتەنەۋەى دىموكراسىيانەى ئافرەتانى شانشىنى مەغرىبى زۆر پىۋە دىار بوو. كە بۇ ژمارەيەكى زۆرى سىياسەتمەدار و ھىزە موخافىزەكان (كۆنەرفاتىقەكان) مەغرىب پىرۆز بوو قابىلى گۆران نەبوو.

كاتىك پىرۆگرامى ئەنتى قايرۆسە كۆنەكەم نەتوانىت كۆمپىوتەرەكەم و فاىلەكانم لە قايرۆسى تازە بىرلىزىت، ئەۋا منىش پىۋىستە بە داۋاي پروگرامىكى ئەنتى قايرۆسى نويدا بگرىم و دابىنىم، بۇ ئەۋەى بتوانم بەرەنگارى قايرۆسى تازە بىمەۋە.

مەبەستەم لەۋ نموونانەى سەرەۋە ئەۋەيە كە چاكسازى، رىفورم و تازە كۆرۈنەتە پىۋىستىيەكى رۆزانەى بەردەۋامە لە

هه‌موو کاتیکدا و له هه‌موو شوینیکدا و بۆ هه‌موو بواره‌کانی ژیان. دژایه‌تی کردنیکی به سته‌م و توندو تیژانه نییه، به‌لکو دیالۆگیکی ئازادانه و دیموکراسییانه‌یه، وه‌لامدانه‌وه‌یه‌کی ناشتی خوازانه و زانستانه یه به پرس و کێشه هه‌نووکه‌ییه‌کان.

ئه‌وه‌ی پێویسته لێ‌رده‌دا بوونی به‌ره‌یه‌کی ریفۆرمخوازه که کاربکات به ئاراسته‌ی گۆرینی رووانینی تاکی کۆمه‌لگا به‌رانبه‌ر تازه‌کردنه‌وه و چاکسازی، سه‌لماندنی گرنگی ئه‌و چه‌مکه، تیشک خستنه‌ سه‌ر ناته‌واوی و که‌موکوپیه‌کان، پێشنیاری پرۆژه و میکانیزمی کار.

ئه‌م نووسینه هیچ لیکدانه‌وه‌یه‌کی شاراووه و نادیار هه‌لناگری ته‌نها ئه‌وه نه‌بیته که به‌ روونی ده‌ریاوه.
